

**ԱՐՔՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԻՎ ՇՆՈՐՀՎԵՑ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆՅԱՑ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ Տ. ԱՆԱՆԻԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՐԱՔԱԶՅԱՆԻՆ**

*«Եվ լսեցի Տիրոջ ձայնը, որն ասում էր. «Ո՛ւս
ուղարկեմ, և կամ ո՛րվ կգնա այդ ժողովրդի մոտ»: Ու
ես ասացի. «Ահավասիկ ես, ի՛նձ ուղարկիր»:*

(ԵՍԱՅԻ Զ 8)

Անջուշտ որևէ մոր բան ասած չեմ լինի՝ մեջբերելով մեծ մարգարեի այս խոսքերը, որոնք մարդկության գոյության բոլոր ժամանակներում էլ իրավամբ կարող ենք ասել, որ հնչել են մույն ոգով, ուժգնությամբ և հրատապ ու ցամկալի են եղել որքան դարեր առաջ, մույնքան էլ՝ այսօր:

Հոգևորականի կոչման վեհությանն են ամերադարձել մեր Սուրբ Հայրերը, մոր դրսևորումներով հարստացրել այն, համեմել Գրքերի Գրքից վերցրած խորիմաստ ասությունով, կյանքի ու ժամանակի զուգահեռականներում թրծելով, ի վերջո Աստծո մերօրյա սպասավորին են կտակել վեհ մի գաղափար, թե միշտ էլ գեղեցկից գեղեցիկը սեփական ժողովրդին մվիրումով ծառայելն է:

Պարզևներից մեծագույնն էլ թերևս այն է, երբ հոգևորականը գիտակցում է իր առաքելությունը երկրի վրա, բայց և ավելի է ոգևորվում, երբ գնահատվում է:

Այս մոտեցմամբ էլ հենց Նորին Սուրբ Օծություն Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի 1998 թ. մայիսի 9 թվակիր հայրապետական կոնդակով արքության պատիվ շնորհվեց Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու Գեղարքունյաց թեմի առաջնորդ գերշ. Տ. Անանիա եպս. Արաբաշյանին՝ քահանայական ձեռնադրության 25-ամյակի և եպիսկոպոսական ձեռնադրության 15-ամյակի ուրախ առիթով:

Գեկտեմբերի 13-ի կիրակի օրը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում մատուցվող Սուրբ և անմահ Պատարագը սովորականից մի փոքր տարբերվում էր: Բացի մեծաթիվ հավատացյալներից, Մայր Տաճար էին ժամանել նաև մեծաթիվ հյուրեր Հայաստան աշխարհի տարբեր թեմերից: Օրվա պատարագիչն էր հոգեշնորհ Տ. Մակար արքեպ. Հովհաննիսյանը: Ս. Պատարագին ներկա էր Կաթողիկոսական Ընդհանուր Փոխանորդ գերաշնորհ Տ. Գարեգին արքեպս. Ներսիսյանը:

Հընթացս Սուրբ Պատարագի, «Ամեն եւ ընդ հոգւոյդ քում...» հատվածի երգեցողությունից հետո, «Էջ Միածինն ի Հօրէ» շարականի երգեցողությամբ, Մկրտության Սուրբ Ավագանի մոտից, ձեռամբ հոգեշնորհ Տ. Բաբկեն արքեպ. Սալթիյանի, հանդիսավորաբար Ավագ Ա. Խորան բերվեց Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի սրբատառ կոնդակը և տրվեց պատարագիչ Հայր Սուրբին:

Պատարագիչ Հայր Սուրբը. ի լուր ներկաների, բարձրաձայն ընթերցեց Հայրապետական Կոնդակը, համբուրեց և հանձնեց Ամանիա Սրբազանին:

Վերցնելով Արքեպիսկոպոսական բարձր պատիվը պարագրած Կոնդակը՝ Սրբազան Հայրը երախտիքի ու խոնարհության խոսք ասաց իր հոգևոր եղբայրներին և հավատացյալ ժողովրդին:

Տ. Սակար աբեղա Գովհաննիսյանը Վեհափառ Գայրապետի կոնդակը հանձնում է Ամանիա Սրբազանին

Հոգևոր կյանքի որ բնագավառում էլ ծառայել է Սրբազան Հայրը, դրսևորել է իր սերն ու նվիրումը, բարձր գիտակցումով մոտեցել Աստծո ու իր ժողովրդի սպասավորի դժվարին առաքելությանը: Ծանր պահերին միշտ ապավինել է Աստվածային պատգամներին ու, անսալով Տիրոջ ձայնին, ի մի բերելով ուժերը, հաղթանակով դուրս եկել փորձությունից: Եվ այսօր, հետևում թողած բազում փորձություններով ու անակնկալներով առյեցուն մի ուղի, Սրբազան Հայրը ցավով է անդրադառնում չարածին, բայց և ծախտով հիշում ամեն մի հաղթանակ ու նվաճում՝ Երկնառաք Վարդապետի ճշմարիտ ուսուցումների շավղով ընթանալիս.

«Թանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Եվ երբ ճաշեցին, Հիսուս ասաց. «Աիմոն, որդի Հովնանի, սիրո՞ւմ ես ինձ ավելի, քան դրամն»:

Եվ Աիմոնը պատասխանեց. «Այո, Տեր, և դու գիտես, որ սիրում եմ քեզ»:
Նրան ասաց՝ «Արածեցրու իմ գառներին»:

Եվ երբ երրորդ անգամ հարցրեց, Պետրոսը տրտմեց ու ասաց. «Տեր, դու ամեն ինչ գիտես... և գիտես, թե սիրում եմ քեզ» (Հովհ. ԻԱ 15):

«Ավետիք, որդի Արամի, սիրո՞ւմ ես ինձ»:

Այսպես կոչեց ինձ Տերը, երբ 18 տարեկան մի պատանի էի, կանգնած

կյանքի ճշմարիտ ուղին որոնելու ճանապարհին: Իմ պատասխանը եղավ անհոգ ու թեթև, մի քիչ ուրախ ու համարձակ, և ես ասացի. «Այո, Տեր, սիրում եմ քեզ»: Հսեցի Աստծո կանչը և երկչոտ ու դողողուն քայլերս ուղղեցի դեպի Սուրբ Էջմիածին և դարձա ուսանող Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Հոգևոր Ընթարանի: Ուրախ և երջանիկ պատանեկությունը Ս. Էջմիածնի Մայրավանքում, Հոգևոր Ընթարանի հարկից մերս, տեեց մի քանի տարիներ, որոնք եղան ուսումնառության, ճանաչողության ուղի: Տարիները անցան, ու մենք, արդեն իբրև հասուն պատանիներ, մեր ուսումը շարունակեցինք զանազան հաստատություններում մինչև 1975 թ., երբ Տերը կրկին ինձ կանչեց, իմ ամբարածը արդեն բաշխելու համար մոր սերնդին: 1981 թ.-ին Տերը կրկին ինձ հարցրեց, թե «սիրո՞ւմ ես ինձ», և ես, արդեն իբրև լրջմիտ երիտասարդ, կրկին պատասխանեցի. «Այո, Տեր սիրում եմ Բեզ»: Եվ հայնժամ իմ հոգում Տերը հնչեցրեց. «Արածեցրու իմ գառներին»: Ես ստանձնեցի Աղորբեջանի Հայոց թեմի հովվությունը և ութ տարիներ շարունակ արածեցրի Աստծո գառներին: Այդ տարիներն ինձ համար ամբողջական մկրտութի տարիներ էին թե՛ եկեղեցական և թե՛ քաղաքական իմաստով՝ հայ ժողովրդին թիկունք կանգնելու 1988 թվականից հետո: Արեցի այն, ինչ հմարավոր էր, արեցի այն, ինչ կարողացա, արեցի այնքան, որքան համարձակություն ունեի և ինչ-որ տեղ որքան դիվանագիտություն ունեի: Աստծո օգնությամբ կարողացա շատ-շատերին դուրս բերել Աղորբեջանից, ովքեր այսօր ապրում են թե՛ Հայաստանում և թե՛ արտասահմանում: Եվ երբ 90-ական թվականներին վերադարձա Մայր Աթոռ ու լծվեցի Հոգևոր Ընթարանի ուսանողների դաստիարակության գործին, դարձյալ իմ մեջ ուժ զգացի, թե կարող եմ պատասխանել Աստծու Որդուն, թե «սիրում եմ Բեզ»:

Եվ ահա այսօր կրկին, երրորդ անգամը լինելով, լսում եմ Աստծո Որդու ձայնը. «Անանիա, որդի Աստծո, որդի եկեղեցվո, որդի Հայ ժողովրդի, սիրո՞ւմ ես ինձ», ու արդեն իսկ, իբրև հասուն տարիքի մարդ, ողջ սրտով պատասխանում եմ. «Այո, Տեր, սիրում եմ քեզ ամբողջ էությամբ, ամբողջ հոգով ու ամբողջ մտքով, պատրաստ եմ ամվարան քայլելու Բո ետևից, կրելու իմ լուծը՝ իմ խաչը»:

Այսօր, լինելով Գեղարքունիքի թեմի առաջնորդը, ջանում եմ անել ամեն բան՝ օգնական ու հենարան լինելու յուրաքանչյուրին:

Իմ խորին շնորհակալությունն եմ ցանկանում հայտնել ազգիս վեհափառ Հայրապետին՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգն Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ մաղթելով նրան քաջառողջություն և շուրափույթ վերադարձ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, որը մեր գործունեությանը մոր ուժ ու կորով պիտի հաղորդի:

Շնորհակալություններս եմ հայտնում նաև միաբան եղբայրներին, իմ օժակից սրբազաններին՝ իրենց հոգևոր աջակցության, իրենց բարի կամեցողության համար:

Թող Աստված օրհնի մեզ բոլորին և տանի դեպի խաղաղ մավահանգիստ. ամեն»:

Հավարտ Սուրբ Պատարագի, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հատուկ կարգադրությամբ, կատարվեց հոգեհանգստյան կարգ՝

Հայաստանի ազատագրության գաղափարի մվիրյալներ և Մադրասի Ռայդենասիական խմբակի ամենամշտնապետ դեմքերից երկուսի՝ Հակոբ և Ծառամիր Ծառամիրյանների Ռոզինների հանգստության ու խաղաղության համար:

Հիշեցման կարգով ասենք, որ 1998 թ. դեկտեմբերի 2-ին «Նախիջևան» Ռայդենակական միության կողմից Ազգային Ակադեմիայում կազմակերպվեց գիտաժողով՝ մվիրված «Որոգայթ Փառաց»-ի 225-ամյակին: Վերջում գիտաժողովի մասնակիցները մի ուղեքձ հղեցին Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին՝ խնդրելով, որ, Նորին Սրբության տնօրինությամբ, մինչև տարեվերջ որևէ մեկ կիրակի, մատուցվող Սուրբ Պատարագից հետո, Ծառամիրյանների համար կատարվի Ռոզինանգստյան կարգ:

Սուրբ Պատարագից և Ռոզինանգստյան արարողությունից հետո, Մայրավանքի սեղանատանը, Ռոզնոր դասի ներկայությամբ, ձեռամբ Կաթողիկոսական Ընդհանուր Փոխանորդի, Ամանիա Սրբազանին հանձնվեց Վեհափառ Հայրապետի մվերը՝ արծաթյա մի պանակե:

Մենք ես, ի թիվս շատերի, շնորհավորելով Սրբազան Հորն այդ առավել պարտավորեցնող պատվի առիթով, վերջակետում ենք մեր ասելիքը երջանկահիշատակ Պետրոս Ա Գետադարձ Կաթողիկոսի պատգամ-հորդորով:

«Կը յիշեցնենք ձեզ, որ իբր ուխտեալ պաշտօնեաները աստուածային օրինաց, ձեր մտածուիք պիտի կեդրոնանայ անելի ծառայութեան վրայ, քան վարձատրութեան: Մառայութեան վարձատրութիւնը ծառայելն ինքն է: ... Որքան բարեկարգ ու մուկրեալ եկեղեցական, այնքան բարեկարգ ու պայծառ պիտի ըլլայ եկեղեցին եւ այնքան անելի ամոր կապուած՝ ժողովուրդը: Եղէք տիպար ներկայացուցիչները մահաւանդ Ս. Աթոռոյս»:

ՄԱՐԻԱՄ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Ամանիա արքեպս. Արաբաքյանը (ավագանի անունով՝ Ավետիք) ծնվել է 1951 թ. Երևանում:

1968 թ. ավարտել է թիվ 52 միջնակարգ դպրոցը: 1968-1969 թթ. սովորել է Երևանի Գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտի Գալստյան-Պապատյան քաձնում:

1970 թ. ընդունվել է Սուրբ Էջմիածնի Հոգևոր Մեմարանի 3-րդ լսարան, իսկ մի քանի ամիս անց՝ տեղափոխվել 4-րդ լսարան:

1972 թ. ավարտել է Հոգևոր Մեմարանը և երջանկահիշատակ Տ.Տ. Վազգեն Ա Կաթողիկոսի կողմից ուղարկվել Մոսկվա՝ ուսանելու Զագորսկի Հոգևոր Մեմարանում:

1973 թ. Էքստենդ ավարտելով Մեմարանի քառամյա դասընթացը, ընդունվել է Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու հոգևոր ակադեմիայի ասպիրանտուրա: Նույն տարի Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնում ձեռնադրվել է կուսակրոն քահանա:

1975 թ. ավարտել է հոգևոր ասպիրանտուրան և «Եզմիկ Կողբացու աստվածաբանական հայացքները» թուաներեն աշխատության համար ստացել Ռուս Եկեղեցու աստվածաբանական գիտությունների թեկնածուի աստիճան: Նույն թվականի աշնանը, վերադառնալով Մայր Աթոռ, ստացել է վարդապետական աստիճան և ստանձնել Հոգևոր Մեմարանի փոխտեսչի և «Էջմիածին» ամսագրի քարտուղարի պաշտոնները:

1976 թ. իր ցանկությամբ մեկնել է Ռոստովի մարզ և ծառայել Չալթր գյուղի Ա. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում որպես հոգևոր հովիվ:

1978 թ. վերադարձել է Սբ. Էջմիածին և Հոգևոր Մեմարանում դասավանդել դավանաբանական և հովվական աստվածաբանություն առարկաները: Միաժամանակ աշխատանքի է նշանակվել Մայր Աթոռի դիվանատանը՝ որպես քարտուղար և կադրերի բաժնի վարիչ:

1981 թ. Տ.Տ. Վազգեն Ա Կաթողիկոսի կողմից նշանակվել է Ադրբեջանի հայոց թեմի առաջնորդ:

1983 թ. «Եղիշեի «Հայր մեր»-ի մեկնությունները» աշխատության համար ստացել է ծայրագույն վարդապետական աստիճան և ապա, ձեռամբ Վազգեն Ա Կաթողիկոսի, ձեռնադրվել եպիսկոպոս:

1989 թ. Ադրբեջանում տեղի ունեցած հայտնի դեպքերի պատճառով իր հոգևոր հոտի հետ միասին գաղթել է Հայրենիք:

1990 թ. ստանձնել է Սուրբ Էջմիածնի Հոգևոր Մեմարանի տեսչի պաշտոնը՝ միաժամանակ դասախոսելով աստվածաբանական առարկաներ: Համաժամանակյա եղել է Սուրբ Հռիփսիմե վանքի վանահայրը:

1996 թ. հուլիսից Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Գարեգին Ա Կաթողիկոսի կողմից նշանակվել է Գեղարքունիքի թեմի առաջնորդ:

1998 թ. Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա Կաթողիկոսի հայրապետական կոնդակով ստացել է արքության պատիվ և տիտղոս:

Ամանիա արքեպս. Արաքսյանը ման Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամ է: